

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE LEGE. || ET OBITER DE LIBERTATE CHRISTIANA
ASERTIONES THEOLOGICAE, AD PROMOVENDAM
studiorum renouationem Anni 1573. in disputationem
proposenda in Archiepiscopali Collegio Societatis ...**

**Broich, Willem von dem
Lupsius, Johann**

Moguntiae, 1573

Lex Æterna Cap. 3. Quæ & quo pertineat, quousque pertingat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46889)

14. *QVIBVS* si addatur diuina, (vt quod naturali & humana deest, suppleat) sed in nouam & veterem secta, ne repente Dei opera prosiliant ad summum, sed gradatim, iuxta decretum diuini consilij, ab imperfecto eatur ad perfectum & numeris omnibus quid absolutum; quintuplex genus legis, eo, quem secuti sumus, ordine constitutum, euadet.

15. *EX* quibus facile est colligere, legem omnem ab aeterna, tanquam fonte, originem trahere.

16. *NON* ita tamen, vt continuo, nullo interiecto, singula ad eam suam originem referant; neq; vt posterior ex proxime antecedenti semper deriuetur secundum substantiam, sed quandoq; quidem sic, quod accidit in naturali & humana; alias vero per accidens.

17. *CVIVS* LIBET legis munus, seu officium ac finis est, iubendo, vetando, permittendo siue tolerando, plectendo, homines ad virtutem ducere & meliores reddere.

Lex Aeterna Cap. 3. Quae & quo pertineat, quousque pertingat.

18. *AETerna*, est ratio diuinae sapientiae, siue prouidentiae, qua cuncta aguntur, & in suos fines diriguntur.

19. *VBI* nemo turbetur, cum reputat apud se, nihil eorum quae sunt, praeter Deum, ab aeterno extitisse, cui lex imponi posset: Vocat enim ipse ea quae non sunt, tanquam ea quae sunt: Et alioqui excogitanda lex, antequam feratur.

20. *HVIC* legi subest omnis operatio naturae conditae, Spirituales & corporeae, periturae & permanens, & quam errare variariq; contingit, & quam perpetuo sibi consistere, semperq; eodem modo se habere videmus, id est, tam necessitatis quasi vinculis quibusdam constrictam, quam solutam.

21. *SED* & omnes filij Belial, quantumuis iugum omne conentur excutere, omnesq; qui spiritu Dei aguntur, licet lege non videantur egere; vtriq; tamen modo longe dispari.

22. *QVAM* quidem disparitatem multo maxime agnoscere oportet inter naturam mente & intellectu pollentem, & eam, quae siue ratione, siue sensu etiam, siue omnino vita destituitur.

23. *HAEC* siquidem ita diuina prouidentiae subest, vt iumenta prope modum nostrae tantum videlicet impulsae, illa vero vt serui vel famuli, qui & sua vtuntur industria, & seipsi ad praescriptos fines agunt; Propemodum dixi, quia nec brutis Legem dare possumus, nec hominibus, qualem nobis Deus est impartitus.

24. *INSERVIT* enim medullitus inextinguibilis luminis iubar, & pondus, vt ita dixerim, immensum indidit, quod quocumq; fertur, & nos plerumq; ferimur: ad nos da-

eo præcepto, ut tuncq̄ exterius sanando, quasi dubiam Litem inferimus, & vim languidam subditorum animis imprimimus.

Lex naturæ quid sit, quæ & qualia eius præcepta. Cap. 4.

25. *HÆC* est quæ naturalis Lex dicitur, quam ita definias licet, ut sit, recti præcipue ratio, quid sequaris fugiasq̄ præscribens & admonens, omnium hominum mentibus à natura ita penitus impressa, deleri ut possit omnino nunquam.

26. *QUICQUID* enim admittit, rationi est consentaneum; & ideo rectum: quicquid auersatur, dissentaneum ab ipsa; quare prauum.

27. *NAM* si illa naturalis dicenda lex est, quæ propendere facit ad id, quod secundum naturam; & nihil tam naturale est igni, atq̄ calefacere; & generatim loquendo, cuiusq̄ rei, iuxta propriam formam agere, ac proinde homini, ex ratione operari, quod est vitio repudiato virtutis normam sequi: Vnde erit recti ratio in rebus humanis, si ex lege naturali non fuerit.

28. *ATQVE* eam ob causam verissime dicitur sua amplitudine totius virtutis rationem complecti. Et à Ioanne Damasceno, Naturales esse virtutes, ac naturaliter & æqualiter omnibus quidem inesse, sed non omnes æque ea, quæ natura sunt, aut sequi, aut agere.

29. *LEX* siquidem naturalis vna & eadem apud omnes, si prima illa & latissima potentia principia spectes, Sive de cognitione, sive de æquitate loquamur. Nam quæ proximè ex illis deducuntur, & latitudinem illam astringere incipiunt, ut Vitam tuendam, Generationi vacandum, Veritatem inquirendam, raro quidem, sed interdum, tamen aliter se habent. Et quo longius iueris, quoq̄ plures conditiones adieceris, tanto id frequentius accidet. Quis enim nescit rectè agere oportere: secundum rationem viuendum esse? aut ubi tandem genitum iniquum id iudicatur? Sed reddere depositum, pleriq̄ quidem omnes affirmant iustissimum: erit tamen ubi non erit, hoc est ubi non ita res habeat, sed varius id eueniet, frequentius si loco, tempori, modo &c. astrinxeris.

30. *GENERALITATI* planè coniuncta est inuariabilitas, quomodo scilicet causa effectui suo. Quamuis enim rectè dici videatur, ideo legem naturæ non variare, quod apud omnes vna sit, non tamen id circo inuariabilem esse. At contra, & quia non variat, vna est apud omnes & quia variare non potest, vna quoq̄ est, ac non nisi vna esse potest.

31. *PROINDE* quæ mutationem recipiunt, ut sunt ea quæ à primis illis sententijs derivantur, & ipsis proximè sunt coniuncta, ac multo magis quæ longius absunt, non eadem